

2023-02-16
S2023/00678 (delvis)

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag att fördela och betala ut medel för att öka antalet tjänster för allmäntjänstgöring

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att fördela och betala ut medel till regionerna i syfte att stimulera till en utökning av antalet tjänster för allmäntjänstgöring (AT).

Socialstyrelsen ska under 2023 betala ut 252 000 000 kronor i prestationsbaserade medel till regionerna i enlighet med *bilaga 1*.

Socialstyrelsen ska löpande hålla Regeringskansliet (Socialdepartementet) informerat om arbetet.

Socialstyrelsen ska senast den 29 februari 2024 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2023 använda 254 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2023 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 1 Professionssatsningen.

Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2023. Socialstyrelsen får under 2023 använda högst 2 000 000 kronor för egna kostnader kopplade till arbetet.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2024 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

Det nationella åtagandet för kompetensförsörjning måste stärkas för att långsiktigt klara vårdens behov i hela landet. Regeringen har därför den 19 januari 2023 gett Socialstyrelsen och Nationella vårdkompetensrådet i uppdrag att ta fram förslag till nationell plan för att förbättra hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning. Planen ska bland annat innehålla en nationell kartläggning av behovet av hälso- och sjukvårdspersonal nu och framöver. Den ska också innehålla förslag på insatser för att utveckla, motivera och behålla de medarbetare som redan arbetar inom hälso- och sjukvården, liksom insatser för att locka tillbaka personal som har valt att lämna och attrahera ny personal. Att det finns vårdpersonal med rätt kompetens på rätt plats är en förutsättning för att kunna öka antalet vårdplatser. Regeringen ser att det finns behov av ytterligare åtgärder för att stärka kompetensförsörjningen, både på kort och på lång sikt, och fortsätter därför arbetet med att stötta regionerna i att tillgängliggöra fler AT.

Av Socialstyrelsens nationella planeringsstöd för 2022 framgår att brist på läkare med specialistkompetens under en längre tid har identifierats både som en nationell och internationell utmaning av både fack- och professionsorganisationerna och regionerna inom merparten av specialiteter och subspecialiteter. Regionerna rapporterade bl.a. om att det rådde brist på både nyutbildade och erfarna läkare med specialistkompetens. Samtidigt uppgav de att bristen varierade mellan olika specialiteter och mellan geografiska områden. För få utbildade läkare med specialistkompetens uppgav 19 regioner som en orsak till personalbrist. Hög konkurrens mellan arbetsgivare uppgav 18 regioner som ett skäl till personalbrist och 15 regioner rapporterade att pensionsavgångar var en bidragande anledning till sådan brist.

Medelväntetiden för att få en AT har under en längre tid ökat och den generella väntetiden för att få en AT var under 2022 ca 11 månader, men det finns stora skillnader i väntetid mellan regionerna. Under 2021 startade den nya förlängda läkarutbildningen, vilket innebar att AT som krav för legitimation avskaffades och bastjänstgöring (BT) infördes som en ny obligatorisk inledande del av specialiseringstjänstgöringen (ST). Reformen innebär att kravet på AT ska fasas ut på sikt, men de läkare som tagit examen enligt den

äldre läkarutbildningen måste genomföra AT för att få legitimation. Enligt övergångsbestämmelserna ska det vara möjligt att ta examen enligt den tidigare läkarutbildningen till och med 2029, dock finns det idag inget slutdatum för när AT ska ha fasats ut.

Av planeringsunderlaget (som har tagits fram inom ramen för överenskommelsen God och nära vård 2021) framgår att i relation till prognostiserat inflöde och behov behövde AT öka med 93 tjänster för 2022, med 165 tjänster för 2023 och med 244 tjänster för 2024.

Nationella vårdkompetensrådet inom Socialstyrelsen har tidigare sett ett behov av nationell samordning av dimensioneringen av antalet AT och BT och har tagit initiativ till en arbetsgrupp med företrädare från bl.a. arbetsgivarföreträdare och Sveriges läkarförbund. I januari 2022 presenterade Nationella vårdkompetensrådet följande rekommendationer för att öka antalet AT:

- Övergång till 18 månaders AT som standard,
- Användning av fler verksamheter/specialiteter inom AT,
- Utökad handledningskapacitet genom implementering av innovativa handlednings- och instruktionsformer.

För att stärka kompetensförsörjningen av specialistläkare på kort och lång sikt är det angeläget att regionerna som arbetsgivare ökar antalet AT. Staten tillför i det syftet härmed extra medel för att stärka det arbetet. Mot denna bakgrund ges Socialstyrelsen i uppdrag att fördela och betala ut medel i syfte att öka antalet AT för att säkra kompetensförsörjningen av läkare på kort och lång sikt.

På regeringens vägnar

Acko Ankarberg Johansson

Anna Östman

Kopia till

Finansdepartementet/Ba
Utbildningsdepartementet/UH
Kammarkollegiet
Nationella vårdkompetensrådet
Sveriges Kommuner och Regioner

Villkor för prestationsbaserade medel i syfte att utöka antalet tjänster för allmäntjänstgöring

För 2023 fördelas 252 000 000 kronor som prestationsbaserade medel till regionerna i syfte att stimulera till en utökning av antalet tjänster för allmäntjänstgöring (AT).

Krav på prestation

De regioner som vill få del av medlen ska senast den 1 november 2023 redovisa till Socialstyrelsen att de under 2023 når upp till antalet AT som krävs för att ta del av medlen. Både tillsatta och påbörjade tjänster under 2023 kan utgöra en utökning av antalet AT och därmed grund för att ta del av medel. Socialstyrelsen kontrollerar att prestationerna motsvarar villkoren och betalar därefter ut medel om förutsättningarna är uppfyllda. Den utökning som regionerna redan har planerat för under 2022–2024 ska inte utgöra underlag för att få ta del av de prestationsbaserade medlen, i syfte att statens medel ska stimulera till att antalet AT ska öka mer än tidigare planerat i regionerna. Det planerade antalet AT framgår av regionernas planering för AT som ingick i överenskommelsen God och nära vård 2021 mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner. De AT som låg till grund för utbetalning av medel i enlighet med 2022 års regeringsuppdrag att fördela och betala ut medel för att öka antalet allmäntjänstgöringstjänster (S2022/00882) får inte utgöra grund för utbetalning av de medel som regeringen har avsatt för 2023.

Medlen fördelas enligt följande:

- Till varje region som uppnår en utökning av antalet AT med 2 tjänster under 2023 utbetalas totalt 2 000 000 kronor.
- Till varje region som uppnår en utökning av antalet AT med 3 tjänster under 2023 utbetalas totalt 3 000 000 kronor.
- Till varje region som uppnår en utökning av antalet AT med 5 tjänster under 2023 utbetalas totalt 5 000 000 kronor.
- Till varje region som uppnår en utökning av antalet AT med 7 tjänster under 2023 å utbetalas totalt 8 000 000 kronor.
- Till varje region som uppnår en utökning av antalet AT med 10 tjänster under 2023 utbetalas totalt 12 000 000 kronor.

Prestationstrappan ger regionerna en förutsättning för att beräkna förväntade medel samtidigt som de regioner som utökar med högst antal AT även får större andel medel per utökad tjänst. Eventuellt kvarstående medel fördelas proportionellt mellan de regioner som har kvalificerat sig enligt prestationstrappan utifrån utökningen av antalet AT under 2023 per 100 000 invånare. Antal invånare per region baseras på den befolkningsmängd regionen hade den 1 november 2022.

Bilaga 2 till regeringsbeslut 2023-02-16
nr. II:2

Regionernas redovisning av planering för AT som ingick i överenskommelsen God och nära vård 2021 mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner

Region	Tillsatta AT-tjänster 2020	Planerade AT 2021	Planerade AT 2022	Planerade AT 2023	Planerade AT 2024
Stockholm	232	248	260	272	280
Uppsala län	37	40	50	50-55	55
Sörmland	59	60	60	60	60
Östergötland	77	73	84	84-89	84-89
Jönköpings län	72	74	78	82	86
Kronoberg	36	36	36	36	36
Kalmar	49	47	47	47	47
Gotland	16	16	16	16	16
Blekinge	30	28 (EV.+)	28	28	28
Skåne	183	187	196	199	I.U
Halland	46	46	56	56	56
Västra Götaland	238	238	244	250	252
Värmland	51	48-50	48-50	48-50	48-50
Örebro	51	52	57	57	57
Västmanland	40	40	43	46 (ev. 48)	46 (ev. 48)
Dalarna	60	60	62	62	64
Gävleborg	45	46	46 (ev. +)	46 (ev. +)	46 (ev. +)
Västernorrland	58	58	60	60	60
Jämtland- Härjedalen	24	24	24	24	24
Västerbotten	57	61	61	61	61
Norrbotten	46	51	51	51	51